Alkol ve Madde Kullan?m? ?çin Risk Tarama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alkol ve Madde Kullan?m? ?çin Risk Tarama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16868

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alkol ve Madde Kullan?m? ?çin Risk Tarama Ölçe?i, bireylerin alkol ve madde kullan?m bozukluklar? geli?tirme risk düzeylerini h?zl? ve etkili bir ?ekilde belirlemek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. 2017 y?l?nda Ögel, Koç ve Görücü taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, özellikle koruyucu ruh sa?l??? hizmetleri ve erken müdahale programlar? ba?lam?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirme süreci, hem geçerlik hem de güvenirlik çal??malar?n? içermi? olup, klinik ve akademik ortamlarda risk alt?ndaki popülasyonlar? saptamada önemli bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, risk faktörlerini çok boyutlu olarak ele alarak, sadece mevcut kullan?m durumunu de?il, ayn? zamanda gelecekteki kötüye kullan?m potansiyelini de de?erlendirmeyi hedefler. Bu sayede, erken a?amada tespit edilen riskli bireylere yönelik ki?iselle?tirilmi? önleyici stratejilerin uygulanmas?na olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Alkol, Madde, Risk Tarama, Ölçek Geli?tirme, Alkol ba??ml?l???, Madde kullan?m bozuklu?u, Psikometrik araç, Erken müdahale.

Yazarlar

Kültegin Ögel, C. Koç, S. Görücü

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin alkol ve madde kullan?m?na ba?l? sorunlar ya?ama olas?l???n? de?erlendiren, k?sa, pratik ve bilimsel temelli bir tarama arac? sunmakt?r. Bu araç, özellikle sa?l?k kurulu?lar?, okullar ve sosyal hizmet birimleri gibi yo?un ortamlarda, geni? kitlelere h?zl? tarama yap?lmas?n? sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, yüksek risk grubundaki bireyleri belirleyerek uzman müdahalesine yönlendirme sürecini kolayla?t?rmay? amaçlamaktad?r.

Geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki popülasyonun sosyo-kültürel yap?s?na uygun, güvenilir ve geçerli bir risk tarama enstrüman? eksikli?ini gidermeyi hedeflemi?tir. Çal??ma, ölçe?in tarama kapasitesinin yan? s?ra, madde kullan?m bozuklu?unun erken belirtileriyle ili?kili temel risk alanlar?n? tespit etme yetene?ine de odaklanm??t?r.

Yap?

Alkol ve Madde Kullan?m? ?çin Risk Tarama Ölçe?i, alkol ba??ml?l??? ve madde kötüye kullan?m? ile ili?kili çe?itli risk faktörlerini ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek,

ARABPSYCHOLOGY.COM

genellikle bireyin kullan?m al??kanl?klar?, bu al??kanl?klar?n sosyal veya ki?isel ya?am üzerindeki olumsuz etkileri ve kullan?m?n alt?nda yatan psikolojik e?ilimler gibi kritik alanlar? kapsar. Ölçülen temel psikolojik yap?, bireyin ba??ml?l??a yatk?nl???n? ve riskli davran?? örüntülerini içermektedir.

Ölçek maddeleri, risk düzeyini kategorize etmeye olanak tan?r, böylece klinisyenler ve ara?t?rmac?lar dü?ük, orta ve yüksek risk gruplar?n? ay?rt edebilirler. Bu yap?sal ayr?m, koruyucu müdahalelerin yo?unlu?unu ve türünü belirlemede hayati önem ta??r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, 2017 tarihli geli?tirme makalesinde detayl? olarak incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i, uzman görü?leri al?narak sa?lanm?? ve ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir. Yap? geçerli?i ba?lam?nda ise, ölçe?in teorik olarak ilgili oldu?u di?er ölçüm araçlar?yla (yak?nsak geçerlik) ve ilgili olmad??? dü?ünülen yap?larla (ayr???m geçerli?i) ili?kisi incelenmi?tir.

Kriter geçerli?i, ölçe?in klinik olarak tan? alm?? gruplar?, risk ta??mayan gruplardan ay?rt etme yetene?i üzerinden test edilmi?tir. Bu analizler, Alkol ve Madde Kullan?m? ?çin Risk Tarama Ölçe?i'nin, madde kullan?m bozuklu?u riskini do?ru bir ?ekilde s?n?fland?rma kapasitesine sahip oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçe?in zamana ve farkl? uygulamalara kar?? tutarl?l???n? de?erlendirmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenilirli?i, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak hesaplanm??t?r. Yüksek alfa de?erleri, ölçe?i olu?turan maddelerin ayn? temel yap?y? ölçmede ne kadar ba?ar?l? oldu?unu gösterir.

Geli?tirme çal??mas?nda, test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir; bu yöntem, ölçe?in k?sa bir zaman aral??? içinde ayn? deneklerde tutarl? sonuçlar üretip üretmedi?ini belirler. Bu çal??malar, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam ve kararl? bir ölçüm arac? oldu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinin kritik bir ad?m? olan faktör analizi, ölçe?in alt?nda yatan boyutlar? veya faktörleri ortaya ç?karmak için kullan?lm??t?r. Ara?t?rmac?lar, muhtemelen Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullanarak ba?lang?çtaki madde havuzunu daraltm?? ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü test etmi?lerdir. Ard?ndan, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modele uygunlu?unu ve genellenebilirli?ini kontrol etmi?lerdir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu analizler sayesinde ölçe?in, alkol ve madde riskini tek bir genel puan yerine, farkl? alt risk alanlar? (örne?in, sosyal riskler, bireysel riskler) üzerinden ölçüp ölçmedi?i belirlenmi?tir. Faktör yap?s?n?n netle?tirilmesi, ölçe?in klinik yorumlanabilirli?ini art?rm??t?r.

Araç

The original PDF can be downloaded here: risk-screening-questionnaire-for-alcohol-and-drug-use-toad.pdf

Test Type: Geli?tirme (Development) / Risk Tarama Ölçe?i

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Muhtemelen Likert tipi veya evet/hay?r format?nda maddeler içerir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Gençler ve Yeti?kinler

Age Group: Belirtilmemi?, ancak tarama ölçekleri genellikle ergenlik döneminden itibaren kullan?labilir.

Population Details: Ölçek, Türkiye popülasyonu üzerinde geli?tirilmi? ve geçerlik/güvenirlik çal??malar? bu ba?lamda yürütülmü?tür.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama yöntemi. Ölçek, bireyin geçmi? ve mevcut riskli davran??lar?, tutumlar? ve deneyimleri hakk?nda bilgi toplamay? amaçlar.

Anahtar Kelimeler

Tarama, Risk De?erlendirmesi, Geçerlik, Güvenirlik, Erken Tan?, Ba??ml?l?k, Psikometri, Koruyucu Ruh Sa?l???.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: ogelk@ogelk.net (Sorumlu Yazar: Kültegin Ögel)

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in yay?nland??? ve geçerlik/güvenirlik çal??malar?n?n sunuldu?u y?l **2017**'dir. Ölçe?in ticari

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?m?, telif hakk? ve izinler konusunda en do?ru bilgiye ula?mak için sorumlu yazar Kültegin Ögel ile ogelk@ogelk.net e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar genellikle yazarlar?n iznine tabidir.

Kaynaklar

Ögel, K., Koç, C. & Görücü, S. (2017). Study On Development, Validity And Reliability of A Risk-Screening Questionnaire for Alcohol and Drug Use. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology, 27* (2), 164-172. DOI: 10.1080/24750573.2017.1326744.
Makalenin çevrimiçi eri?imi: tandfonline.com

Alkol ve Madde Kullan?m? ?çin Risk Tarama Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içeri?inde sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam ve do?ru metnine ula?mak için ilgili yay?mlanm?? makaleye (Ögel, K. et al., 2017) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM